

(א) [לעיל 15, 16], (ב) קדושין
מז; (ג) [כ"ד ע"ג, ד] ר"ל;
(ד) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
כ"ד; (ה) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף
(ו) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף
(ז) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף
(ח) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף
(ט) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף
(י) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל
דף

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה באומר וכו'
בעלים הוא לא תשיב:

גליון הש"ס
גמ' ב"ד עבדו חייב ע"י
ירושלמי פ"ד דמע"ט ע"ה
דמתי מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה ק"ל לא
להתחייב כ"י, נ"ב והמכ"ס
מפרש ח"ה להתחייב:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צ"מ.

עין משפט נר מצוה

ל"א א מ"י פ"ג מה"ל
שאלה ופקדון הלכה
א ב סג ע"ש כ"ד טו"ש
ח"מ כ"י שם סעי' ו' ופ"ג
ח:
ב ב מ"י שם הלכה א
טו"ש ע"ש סעי' ה'
ו' ד"ל כ"ד:
ב א ג מ"י שם הל' ב
טו"ש ע"ש סעי' ז'
מב ד מ"י פ"ו מה"ל
מעילה הלכה ד'
ה [מ"י פ"ב מה"ל שכיבות
הלכה ח טו"ש ח"מ ס'
שמה סעי' א ח']:

לעניו רש"י
דש"ט
[ירושלמי פ"ד דמע"ט ע"ה
מכ"ס]
צ"מ, מקומות מחב"א,
בגד"ד [ב"ד גר"ד],
להיות אסור מזה.

מוסף רש"י
השואל קורדוס מחב"א
לעשרה ימים, ביקע בו
קנאו, היא חוקה להשמש
בו ימי שאלתו ואין המשאל
יכול לחזור בו. (ד"ש 100).
כך תיקנו משיבה
בשומרים, שלא יתחייב
שומר בשמירה עד שיטעון.
(ב"ב ע"ט).

כיד עבדו חייב, בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך
ושלחה לו חייב השואל באונסיה דכך והרי לא יאכל מרשות
משאלו ליד עבד כיד רבו דמיא והרי הוא כאלו הולכה לו הוא:
נעשה כאומר הכישה במקל והיא סבא, אחרי. הלך משילתה

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב
ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ותבא חייב
וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדעבי גמרא לסיועי לרב ודחי
ליה דדומק: **דלא קני** ליה גופיה. אע"ג דכפ"ק דקדושין
(דף טז, ו) וס"ט אמרינן לעבד עברי
גופו קנוי היינו לענין שאין גרעונו
מחול א"ס מחל בעל פה אלא בשטר:
באומר הכישה במקל והיא תבא,
ואע"פ שגבדו מוליקה
לא הוא שאלה בעלים והא דאמרינן
יד עבד כיד רבו היינו ששאל הרב
עלמו ע"ס הפרה ושאל עבדו במקומו
וכיון שצמקוס בעלים (א) לא חשיב
כשהיה אצל הכא ששואל את עבדו
הוא ליה כשואל שמי פרות דעבדו
כשהמתו דמי:

בין שיצאתה מרשות משא"י נתייב
שואל באונסין, ללאורה נראה
דמיירי שילתה מיד לסימטא או
לד"ר רה"ר דחשיב כאלו משכח שואל
אצל יאכלה מיד לרה"ר לא כיון
דמשיכה אינו קונה ברה"ר והא דלא
הוצרך רב לפרש דפשיטא הוא דלא
עדיף ממשיכה אז נמי סתם תלרות
סמוכים פתחיהן לזד רה"ר ולא לרה"ר
עלמו לכך לא הוצרך לפרש ור"ת
דבהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד):
אמרינן רב ושמואל דאמרי תרווייהו
כליו של אדם קונה לו בכל מקום
חוץ מרה"ר משמע דמדד והניח על
גבי סימטא לא קני אלא דקרא כליו
קונה לו והכא אמר רב דקונה
בסימטא וי"ל דהתם מיירי כשהיה
מתחילה מונח בכליו קודם קנין ולא
שהניח המוכר שם בשעת מכירה אצל
הניח על גבי קרקע של סימטא לשם
קנין קונה ועוד י"ל דהכא מיירי
אפי' יאכל מיד לרה"ר דלענין להתחייב
באונסין קניא משיכה ברה"ר אף על
גב דלא קניא לענין מקח כמו שואל
קורדוס לרב הונא דאמר לקמן דקני
במשיכה להתחייב באונסין אף על גב
דלא קניא לחורה:
וחבירו מותר לבקע בו בבתחילה,
תימה דתיבא בתוספתא (א)
בקע בקורדוס של הקדש צא חבירו
ובקע בו וצא חבירו ובקע בו כולם
מעלו וליכא למימר דאיירי בקורדוס
כלי שרת ששוחטין בו שאין יוצא
לחולין כדתנן בפרק (מעילה דף יט): אין מועל אחר מועל
במקדשין אלא בזהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו
לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל ובעולה נתנו לחבירו וחבירו
לחבירו כולן מעלו צה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלא נתכוונו
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל (א) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו בלא בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן בנהנה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדומת דמים נמי כולם מעלו ובמשאל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י ללאורה שילא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שההפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (ערכין דף ק"ד) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאלו ומעל בשאלה יאכל כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום ור"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם ככאן יעמול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היא ע"י:
כך תקנו משיבה בשומרים, [א] לא להתחייב באונסין (ב) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דנהג לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצירה ואי שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
ולכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד משמוכה הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר פליגא דרב הונא:

ביד עבדו חייב (א) יד עבד כיד רבו אמר
שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה
רב אמר אפילו תיבא בעבד כנעני נעשה
כאומר ליה הכישה במקל והיא תבא מיתבי
השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו
חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל
מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני
אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תיבא נעשה
כאמר ליה אלא איבא באמר ליה הכישה
במקל והיא תבא דאיתמר השאלני פרתך
וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב יבין
שיצאת מרשות משא"י ומתה חייב ניבא
מסייע ליה השאלני פרתך ואמר ליה ביד מי
ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא כיון
שיצאת מרשות משא"י ומתה חייב אמר רב
אשי הכא במאי עסקינן בגון שהיתה חצרו
של שואל לפניו מחצרו של משא"ל דכי
משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי
למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו
דתיבא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם
ולא אתיא אולא להדיא קמ"ל דסמכא
דעתיה (א) אמר רב הונא השואל קרדום
מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו
למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת
שאלה אלא לחזרה בקע בו לא מצי
הדר ביה משא"ל לא בקע בו מצי משא"ל
הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי
המשא"ל קרדום של הקדש מעל לפי
טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו
לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי
חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדריה
ולא ליקנייה ולא לימעות ופליגא דר'
אלעזר (א) דא"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים
תניא נמי הכי כשם שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים וכשם
שקרקע

שהוא של הקדש שמכיון שגג בו המשאל ונתחייב דמי טובת הנאה
להקדש יאכל הנתיבה לחולין: ואי לא קנאו, במשיכה אמאי מעל
המשאל עד שיבקע בו השואל: ופליגא, נמי דרב הונא אדר' אלעזר:
קרקע
לגזול אלא כל אחד דעתו לחזירו אחר בקוע ולא יאכל לחולין אלא מה שנתכוון לגזול דהא קמ"ל (א) שואל שלא מדעת גזלן הוא וקיס ליה כוליה
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל (א) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו בלא בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן בנהנה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדומת דמים נמי כולם מעלו ובמשאל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י ללאורה שילא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שההפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (ערכין דף ק"ד) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאלו ומעל בשאלה יאכל כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום ור"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם ככאן יעמול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היא ע"י:
כך תקנו משיבה בשומרים, [א] לא להתחייב באונסין (ב) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דנהג לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצירה ואי שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
ולכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד משמוכה הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר פליגא דרב הונא: